

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EEG) nr 2759/75, förordning (EEG) nr 2771/75, förordning (EEG) nr 2777/75, förordning (EG) nr 1254/1999, förordning (EG) nr 1255/1999 och förordning (EG) nr 2529/2001 i fråga om undantagsåtgärder till stöd för marknaden"

(KOM(2004) 712 slutlig – 2004/0254 CNS)

(2005/C 221/10)

Den 3 december 2004 beslutade rådet att i enlighet med artikel 37 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovanstående yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 13 januari 2005. Föredragande var Leif E Nielsen.

Vid sin 414:e plenarsession den 9–10 februari 2005 (sammanträdet den 9 februari 2005) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 135 röster för och 6 nedlagda röster:

1. Bakgrund

1.1 När allvarliga smittsamma husdjursjukdomar brutit ut, t.ex. bovin spongiform encefalopati (BSE), mul- och klövsjuka (FMD), svinpest (CSF) och Newcastlesjukan (ND), har detta lett till återkommande kriser på marknaderna för animaliska produkter i EU. När sådana epizootier bryter ut medför det bland annat att man slaktar djur och inför restriktioner på omsättningen i syfte att förhindra ytterligare spridning. Huvudregeln vid utrotning av epizootier är att 50 % av medlemsstaternas omkostnader skall bäras av Veterinärfonden.

1.2 Dessutom är det en börda för marknaden, bland annat till följd av avsättningsförbud och stängda zoner. Marknadsorganisationerna för griskött, ägg, fjäderfäkött, nötkött, mjölk och mejeriprodukter samt för får- och getkött möjliggör därför i sådana situationer marknadsstödjande åtgärder. En avgörande förutsättning för att dessa undantagsåtgärder skall kunna användas är att berörda medlemsstater vidtagit nödvändiga veterinära åtgärder för att sätta stopp för epizootierna. Åtgärder för att lindra situationen på marknaden vidtas dessutom endast i den omfattning och för den tid som är strikt nödvändig för att stödja marknaden i fråga.

1.3 Undantagsåtgärderna som antas av kommissionen genom ett förvaltningsförfarande, genomfördes till en början med full gemenskapsfinansiering, bland annat för CSF, senast på 1980-talet och i början av 1990-talet. År 1992 användes för första gången nationell samfinansiering i samband med CSF. På grund av oklarheter kring omfattningen antog kommissionen 1994 en precisering i samband med en gemenskapsfinansiering på 70 % för ett högsta antal djur. Samma procent-sats användes därefter i nötköttssektorn i samband med

bekämpningen av BSE och FMD. Efter krav från Europeiska revisionsrätten om att samfinansieringen från veterinärfonden skall vara lika stor som den från marknadsåtgärdssidan har den nationella samfinansieringen sedan 2001 legat på 50 %.

1.4 På tysk tillskyndan avvisade domstolen 2003 påståendet att kommissionen hade haft anledning att fastställa nivån på den nationella samfinansieringen till 30 % i ett ärende rörande en uppköpsordning för nötkreatur i samband med BSE (!). Kommissionen har därmed ingen anledning att fortsätta med hittillsvarande praxis och föreslår därför en framtida nationell samfinansiering på 50 % genom en precisering av de animaliska marknadsorganisationerna för griskött, ägg, fjäderfäkött, nötkött, mjölk samt får- och getkött för såväl åtgärder beträffande den inre marknaden som avsättningen på marknader i tredje land.

2. Allmänna kommentarer

2.1 Det är beklagligt att kommissionen och medlemsstaterna sedan 1992 inte har respekterat den allmänna princip som hittills gällt om full gemenskapsfinansiering av åtgärder som omfattas av den så kallade "första pelaren" i den gemensamma jordbrukspolitikerna, bland annat åtgärder som genomförts inom ramen för de gemensamma marknadsorganisationerna. Rådet kan genom att anta detta förslag i grund och botten frångå denna princip, som det själv har infört. Men som fastslagits av domstolen i denna fråga kan kommissionen inte utan uttryckligt tillstånd frångå rådets beslut, oavsett om detta sker i samverkan med medlemsstaterna i de respektive förvaltningskommittéerna.

(!) Dom av den 30 september 2003 i mål C-239/01, REG 2003, s. I-10333.

2.2 Beroende på hur omfattande epizootierna är och hur länge de varar kan de åtgärder det handlar om leda till betydande kostnader, som huvudsakligen måste finansieras med offentliga medel. Frågan om fördelningen mellan EU och medlemsstaterna handlar först och främst om den finansiella solidariteten mellan medlemsstaterna. Vid nationell samfinansiering kommer vissa medlemsstater att vara mer benägna och ha bättre möjligheter att täcka utgifterna än andra. Vissa medlemsstater kommer direkt eller indirekt att övervältra kostnaderna på näringen med stora konkurrenssnedvridningar till följd. Detta kunde konstateras under BSE-krisen.

2.3 Enligt kommissionen kommer medlemsstaterna genom den nationella samfinansieringen att göra en större insats för att bekämpa och förebygga att husdjursjukdomar utbryter. Även om EESK förstår detta argument kan det inte uteslutas att kravet i vissa situationer kommer att försena eller försvåra besluten och därmed motverka en effektiv bekämpning.

2.4 EESK kan också förstå kommissionens argument att förslaget innebär en fortsättning av praxis sedan 1992 och att man med förslaget ser till att de åtgärder som genomförs genom veterinärfonden och de som genomförs genom marknadsorganisationerna är parallella.

2.5 EESK anser icke desto mindre att utgifterna till undantagsåtgärder via marknadsorganisationerna, som ursprungligen

fastställts av rådet, grundar sig på ett gemensamt ansvar och finansiell solidaritet. Om man bryter mot denna princip kommer detta enligt EESK att medföra en risk för att möjligheterna till bekämpning av epizootier blir alltmer olika i medlemsstaterna, epizootier som trots effektiv kontroll och förebyggande åtgärder kan uppstå slumpmässigt och oförutsett. Följderna för marknaden drabbar också andra medlemsstater. Dessutom medför nationell samfinansiering på detta område en risk för spridning till andra områden med en fara för ytterligare åternationalisering av den gemensamma jordbrukspolitiken som följd.

2.6 Om det trots detta finns stöd för kommissionens förslag skulle det vara en administrativ börda och omotiverat att medlemsstaternas finansiella bidrag i systemet omfattas av fördragets bestämmelser om statligt stöd. Kommissionens förslag om undantag från anmälningsförfarandet borde alltså ha gällt redan från starten.

3. Slutsats

3.1 EESK önskar hålla fast vid principen om full gemensam solidaritet för undantagsåtgärder via marknadsorganisationerna och avvisar därför kommissionens förslag om 50 % samfinansiering från medlemsstaterna.

Bryssel den 9 februari 2005

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Anne-Marie SIGMUND
